

12. česko-slovensko-poľská paleontologická konferencia

12th Czech-Slovak-Polish Paleontological Conference

MICHAL POTFAJ, DANIELA BOOROVÁ, MARTIN VLAČIKY, KLEMENT FORDINÁL a KATARÍNA ŽECOVÁ

Organizačný výbor 12. paleontologickej konferencie, Štátny geologický ústav D. Štúra, Bratislava

Abstract: The conference was held on 20.–21. 10. 2011 in the State Geological Institute of Dionýz Štúr under the auspices of the Slovak Geological Society. More than 50 lectures and posters were presented by paleontologists from geological institutes, academies, universities and museums of three participating countries. The Memorandum for the promotion and development of paleontological sciences was declared during the conference.

Key words: paleontological conference, memorandum

V dňoch 20. a 21. 10. 2011 sa na pôde Štátneho geologického ústavu D. Štúra v Bratislave konala v poradí už 12. medzinárodná konferencia paleontológov pod patronátom ŠGÚDŠ a pod záštitou Slovenskej geologickej spoločnosti.

Nie každý si uvedomuje, akým významným spôsobom paleontológia ovplyvnila aj filozofické a svetonázorové postoje pri formovaní teórií o vzniku života a evolučných teórií vôbec. Pre laika zdanlivo nepodstatné výskumy, ktoré sa zaoberajú napríklad zmenami chemického zloženia vo fosílnych kostiach či schránkach vyhynutých organizmov, dovoľujú na základe poznania udalostí v geologickej minulosti predpovedať možný vývoj klimatických zmien v budúcnosti. Príspevky zaoberajúce sa vedeckým spracovaním živočíšnych i rastlinných fosílnych zvyškov, ktoré umožňujú urobiť rekonštrukciu prostredia v dobách pred tisíckami až miliónmi rokov, boli prezentované aj na tohtoročnej 12. česko-slovensko-poľskej paleontologickej konferencii.

Toto významné podujatie otvoril slávnostným príhovorom riaditeľ ŠGÚDŠ, Ing. Branislav Žec, CSc.. Počas uplynulých ročníkov paleontologických konferencií sa stalo dobrým zvykom, že si na ich úvod pripomíname životné jubileá významných paleontológov a zároveň spomíname na kolegov, ktorí navždy opustili naše rady. Ani tento ročník neporušil zaužívanú tradíciu. Riaditeľ ŠGÚDŠ odovzdal blahoprajný a dakovný list RNDr. Jozefovi Pevnému, CSc., ktorý sa minulý rok dožil 75 rokov a celý svoj aktívny pracovný život „zasvätil“ Geologickému ústavu Dionýza Štúra. Žiaľ, aj tento rok sme sa

rozlúčili s významnými osobnosťami paleontológie a geológie vôbec, s RNDr. Jozefom Salajom, DrSc., a prof. RNDr. Milanom Mišíkom, DrSc., ktorých sme si uctili pripomenutím ich životnej dráhy a bohatej odbornej a pedagogickej činnosti.

Prednášky a panelové príspevky na stretnutí paleontológov prezentovalo viac ako 50 odborných pracovníkov geologických ústavov, akadémií, škôl a múzeí z troch krajín, úzko spolupracujúcich v oblasti geológie. V úvodnej prednáške prof. RNDr. Rudolf Musil, DrSc., zdôraznil potrebu špecializácie jednotlivcov a súčasne nutnosť kooperácie geologických pracovísk bez ohľadu na geopolitické hranice. Vyzdvihol význam paleontológie a poukázal na aplikáciu výsledkov tejto vedy v oblasti biologických a geologických vied, najmä stratigrafie.

Počas dvoch rokovacích dní odznelo veľa zaujímavých príspevkov, ktoré boli venované výsledkom štúdia rozličných fosílnych skupín či už živočíšneho, alebo rastlinného pôvodu. Na ich základe boli urobené viaceré dôležité paleorekonštrukcie (paleogeografické, paleoekologické, paleoklimatologické), ktoré sú významné aj z hľadiska poznania dejov prebiehajúcich v súčasnosti. Napríklad poznatky získané štúdiom planktonických dierkavcov sa využívajú nielen vo vede, ale aj v praxi, najmä v oblasti naftovej geológie. Znalosť výskytu mikroskopických organizmov v jednotlivých časových obdobiach pomáha šetriť výdavky na vyhľadávanie a ťažbu ropy a zemného plynu.

Obr. 1. Spoločná fotografia účastníkov 12. česko-slovensko-poľskej paleontologickej konferencie. Foto L. Martinský.

Fig. 1. The participants of 12th Czech-Slovak-Polish paleontological conference on commemorative photograph. Photo L. Martinský.

Obr. 2. Riaditeľ ŠGÚDŠ, Ing. Branislav Žec, CSc., odovzdal RNDr. Jozefovi Pevnému, CSc., blahoprajný a dakovný list pri príležitosti životného jubilea. Foto L. Martinský.

Fig. 2. Director of ŠGÚDŠ Ing. Branislav Žec, CSc. giving a congratulatory and appreciating letter to RNDr. Jozef Pevný, CSc. Photo L. Martinský.

K zaujímavým témam prispel aj referát o zbere skamenených zvyškov kmeňov stromov z obdobia kriedy v Antarktíde, kde pred 80 mil. rokov dosahovala priemerná ročná teplota až 17 °C.

K jednotlivým predneseným príspevkom prebiehala odborná diskusia, ktorá vo viacerých prípadoch priniesla podnety na ďalší výskum. Živá a tvorivá diskusia pokračovala aj vo večerných hodinách na slávnostnej recepcii.

Počas konferencie zúčastnení vedci sformulovali *Memorandum na podporu a rozvoj paleontologických vied*. Znenie memoranda je umiestnené na internetovej stránke ŠGUDŠ.

Na záver podujatia doc. RNDr. Jozef Michalík, DrSc., predseda paleontologickej sekcie pri SGS, v mene účastníkov konferencie poďakoval organizačnému výboru za zorganizovanie mimoriadne vydarenej akcie. Všetky abstrakty príspevkov z 12. česko-slovensko-poľskej paleontologickej konferencie sú prístupné širokej odbornej i laickej verejnosti v zborníku vydanom Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra v Bratislave.

Nasledujúca, 13. česko-slovensko-poľská paleontologická konferencia sa bude konať v roku 2012 v Brne a v poradí 14. stretnutie paleontológov sa uskutoční v poľskom Krakove.

DUŠAN HOVORKA, KAREL KOMÁREK a JÁN CHRAPAN: **Ako písať a komunikovať** (Vademecum začínajúcich vedeckých a pedagogických pracovníkov)

Review of the publication "How to write and communicate" of the authors Dušan Hovorka, Karel Komárek & Ján Chrapan

Abstract: Review emphasizes the background of the authors of presented Slovak monograph and its representative promotion with the presence of numerous personalities from the political and scientific spheres. Despite of other human activities, the scientific work is a long-term, requesting very high quality of written and oral communication.

Key words: review, monograph, communication

Ešte v nedávnej minulosti ťažko predstaviteľné zvýšenie počtu vysokých škôl na Slovensku prináša so sebou aj početné „problémy rastu“. V predkladanej publikácii je niekoľko nových pohľadov a postrehov na danú problematiku.

Autori publikácie sú dlhoročními vedecko-pedagogickými pracovníkmi slovenských vysokých škôl. Spoločne za katedrami stáli viac ako 115 rokov. V recenzovanej publikácii zhrnuli svoje mnohoročné skúsenosti z vedecko-pedagogického pôsobenia vo všetkých 3 stupňoch vysokoškolského vzdelávania. Dvaja z nich (DH a JCH) dosiahli najvyššie vedecké kvalifikačné stupne a stupne vo vedecko-pedagogickom zaradení, 3. autor (KK) je v habilitačnom konaní.

Recenzovaná monografia má 234 paginovaných strán textu. Jej súčasťou sú aj kresby akad. maliara Ivana Popoviča, autora ilustrácií v desiatkach knižných monografií, a prebásnené (Lubomír Feldek) verše zo zbierky Sonnets, ktorých autorom je W. Shakespeare. V tirážnych údajoch vydavateľa je uvedených 8 recenzentov, profesorov slovenských a českých univerzít. Monografiu vydalo vydavateľstvo Osveta v Turčianskom Martine. Pre zaujímavosť treba uviesť, že na prezentovaní publikácie v Malom centre SAV boli prítomní aj exprezident Slovenskej republiky Michal Kováč, exminister školstva prof. Ladislav Kováč, prof. Štefan Luby, exprezident SAV, riaditeľ Osvety Ing. Farkaš, niekoľko špičkových reprezentantov slovenských vysokých škôl a SAV a ďalší vzácní hostia.

Keďže v rámci recenzie nie je dostatok priestoru na komentovanie jednotlivých kapitol diela, v ďalších odsekoch uvádzam niekoľko súhrnných aspektov.

1. Na rozdiel od iných ľudských činností je príprava na vedeckú prácu dlhodobá. Začína spravidla už na strednej škole a pokračuje počas vysokoškolského vzdelávania. Nádejní adepti vedy by sa mali vyznačovať osobnou vytrvalosťou, iniciatívou, cieľavedomosťou, sebakritikou (schopnosťou uniesť „porážku“ a pokračovať v práci), schopnosťou pracovať sami, ale aj v rámci kolektívu, schopnosťou podeliť sa so svojimi poznatkami, resp. poznatkami kolegov aj pred širokou verejnosťou, podieľať sa na výchove vedeckého dorastu a inými zručnosťami. Túto

cieľavedomosť a permanentnú sústredenosť na vedeckú prácu a sebazdokonaľovanie autori demonštrovali nasledujúcim protipólom: zatiaľ čo na vysoký post vo verejnej správe politická centrála nominuje aj kandidáta, ktorý v uvedenom pôsobení má „nulové body“, na získaní vedecko-pedagogických titulov docent a profesor adept musí desaťročia systematicky a cieľavedome pracovať. Ako uvedené stupne dosiahnuť, je uvedené v príslušných kapitolách recenzovanej knihy.

2. Každé napísané a zverejnené dielo vzniklo dodržiavaním určitej schémy práce, dodržaním rozsahu, ale aj proporcionality jednotlivých čiastkových kapitol, vyváženosť písaného textu a citačných odkazov, grafických príloh, cudzojazyčného resumé, napísaných kľúčových slov a i. Pritom v príslušných kapitolách čitateľ nájde základné informácie o tom, ako napísať kvalifikačnú a vedeckú prácu, prácu vedecko-popularizačného charakteru, recenziu vydaného odborného diela, ale aj vedeckú informáciu o uskutočnenej konferencii, text k životnému laudáciu jubilanta, nekrológ na zosnulého kolegu a i.

3. Autori publikácie priniesli základné informácie o aplikácii rétoriky v slovných prednesoch, ale aj informácie o tom, ako sa obliecť a obuť na obhajobu svojej kvalifikačnej práce, v akom poradí osloviť členov obhajobnej komisie a prítomných hostí z akademickej (ale aj neakademickej) obce, a ďalšie potrebné aspekty života vo vedeckej komunite.

Všetkým, ktorí uvažujú o svojom celoživotnom pôsobení, resp. tým, ktorí si chcú skvalitniť svoje pôsobenie, uvedenú publikáciu trojice autorov Hovorka, Komárek, Chrapan jednoznačne odporúčam.

L. Illášová